

1778-03-15

Dons, Peder Madsen

Af: Poul Lindholm

Fra: Landsbyen Dons, Kolding 1922

Gård nr. II.

Den oprindelige gård.

Gaard nr. II var en fæstegård og lå dær, hvor nu smeden bor. Omkring 1660 havde slotsfogden på Koldinghus, Jacob Lauridsen Beck, den i fæste. Hans efterfølger var Niels Hansen, der overtog gården sidst i 1660erne og havde den til sin død 1705. Enken sad dærnæst med gården indtil 1713, da hendes yngste datter blev gift med Niels Lauritsen, efter hvem sønnen Jens Nielsen fik den allerede 1734, skønt han kun var 19 år gammel. Jens Nielsen blev 1749 gift med degnens datter i Almind, Kierstine Hansdatter,

Red. Sammen fik mindst ét barn, 1754, Kirsten Jensdatter, der blev gift med Anders Olesen fra Vester Gjesten i 1778. Deres fjerde barn, Jens Andersen Dons, født 1789, er stamfar til den næststørste gruppe af Dons i Danmark. Mindst 20 % er de.

efter hvis død 1762 han giftede sig med pigen Gunder Sørensdatter Buhl af Nebel, en søster til Peder Sørensen Buhl på Skovgård i Starup sogn. 1766 købte Jens Nielsen gården til selveje ved den store auktion på Koldinghus. Han gav 707 rdl. 78 sk. For den og betalte kontant, men samme år døde han. Hans enke giftede sig 1767 med Mads Michelsen Møller, der året efter købte nabogården (nr. VIII), som han så lagde sammen med gård nr. II. Nogle år senere købte han fra Donsgård toften Vestertoft, der lå mellem hans to gårde.

Ved udskiftningen 1772 fik Mads Michelsens gård, der nu var byens næststørste, sin mark i et samlet stykke, der mod øst grænsede til landevejen, mod nord til Ågård mark, mod vest til Nebel skel, og mod syd nåede så langt som de lodder, der har 2 til matrikelnummer, nu går.

Mads Michelsen og Gunder Sørensdatter havde otte børn, af hvilke to døde som små og tre som ganske unge, medens to af dem kom til at bo her på egnen, nemlig Søren Madsen Buhl, Gl. Hesselballegård i Starup sogn, og Michel Madsen Dons, Stengård i Almind.

Red. Det sidste barn er Peder Madsen Dons, født 1778, blev 1808 gift datteren, Anne Chartrine, fra gården Luttergavl i nabosognet Viuf. Her døde de i 1842 og 1843. Deres tredje barn, Mads Pedersen Dons er stamfar til den største gruppe Dons i Danmark med godt 30 %.

Mads Michelsen døde 1784, og Gunder Sørensdatter sad nu enke i halvfjerde år, men giftede sig så for tredje gang. Det var ungkarl Peder Hansen fra Vinding, hendes valg dengang faldt på, og ham var hun gift med i 7 år. Hun døde 1795, og et par år efter giftede Peder Hansen sig med Else Henrichsdatter, en steddatter af Søren Jensen i Møsvrå.

Peder Hansen købte ved assessor Borrebyes auktion 1793 parcellen nr. 3 af dennes gård. Det var "æ holt" ude ved Søndersøen, men denne lod må kort efter være blevet solgt til Chr. Jepsen på gård nr. V.

Den 27. Maj 1797 fik Peder Hansen rentekammerets bevilling til at sælge parceller fra sin gård, og han solgte så i de nærmest følgende år den mark, der lå nord for Nebelvejen, hvilken mark blev tre selvstændige ejendomme (matr.nr. 11, 12 og 14). Samtidig tilkøbte han den halve Seestgård, af hvilken han dog solgte en stor parcel til gård nr. III og en mindre parcel til gård nr. IV. I 1804 købte han et skovskifte i Lilballe, som kaldtes Langeng.

Peder Hansen døde 1806, og tre måneder efter hans død giftede